

Sygn. akt I NO 168/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z wniosku Ministra Sprawiedliwości o uchylenie uchwały nr 1 i nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z dnia 22 marca 2019 r.,

przy udziale Izby Komorniczej w K. i Krajowej Rady Komorniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 1 lipca 2020 r.

1. **uchyla uchwałę nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z dnia 22 marca 2019 r. i w tej części przekazuje sprawę temu Zgromadzeniu do ponownego rozpoznania;**
2. **uchyla uchwałę nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z dnia 22 marca 2019 r.**

UZASADNIENIE

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K. 22 marca 2019 r. podjęło, działając na podstawie art. 209 ust. 1 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 7 ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. 2018, poz. 771 ze zm.,

dalej: u.k.s.) Uchwałę nr 1, którą ustalono składkę celową miesięczną uiszczaną przez komorników oraz asesorów komorniczych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r., stosownie do art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., na cele szkoleniowe należące do zakresu działania Rady Izby Komorniczej w K. stosownie do art. 212 ust. 1 pkt 4 u.k.s., na kwotę 25,00 zł. Powyższa składka została uchwalona z dwoma zastrzeżeniami. Pierwsze zastrzeżenie dotyczyło nowo powołanych komorników i asesorów, których zwolniono z opłacania składki za miesiąc w którym nastąpiło powołanie (§ 2). Kolejnym zastrzeżeniem zdjęto obowiązek opłacania składki na cele szkoleniowe w czasie urlopu macierzyńskiego, wychowawczego oraz rodzicielskiego licząc w pełnych miesiącach kalendarzowych oraz w czasie niezdolności do pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż 6 miesięcy, licząc w pełnych miesiącach kalendarzowych (§ 3). W paragrafie 4 przedmiotowej uchwały ustalono terminy płatności ustalonej składki. Podczas głosowania nad Uchwałą nr 1 głosy rozłożyły się następująco: 170 głosów za, 44 głosów przeciw, 8 głosów wstrzymujących się.

W dniu 22 marca 2019 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K. działając na tej samej podstawie prawnej (art. 209 ust. 1 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) podjęło Uchwałę nr 2, którą ustalono składkę celową uiszczaną przez komorników w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. stosownie do art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., określając, że ma być ona przeznaczona na poczet: kosztów zlecenia komornikom wizytatorom dokonania wizytacji określonej kancelarii, organizowania doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, organizowania szkolenia aplikantów, zarządu majątkiem izby komorniczej, zwoływania walnych zgromadzeń izby komorniczej oraz wykonywania uchwał tych zgromadzeń, wykonywania innych czynności przewidzianych przepisami prawa i wynikających z podjętych uchwał. Składkę ustalono w wysokości 1% wszystkich uzyskanych w poprzednim miesiącu opłat komorniczych na podstawie ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. 2018, poz. 770 ze zm., dalej: u.k.k.) oraz opłat egzekucyjnych pobieranych na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. 2018, poz. 1309 ze zm., dalej: u.k.s.e.), w związku z art. 52 u.k.k., jednak w wysokości nie mniejszej niż 200,00 zł. W przedmiotowej uchwale zastrzeżono, że przedmiotową

składkę pomniejsza się o składkę ustaloną 9 lutego 2019 r. Uchwałą nr 4 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. (§ 2) oraz, że nowo powołani komornicy nie opłacają składki na potrzeby samorządu komorniczego za miesiąc w którym złożyli ślubowanie (§ 3). Ponadto ustalono, że komornik, który pełni zastępstwo innego komornika na podstawie art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 u.k.s., powinien odprowadzać jedną składkę na potrzeby organów samorządu komorniczego od przychodu z opłat stanowiącego sumę opłat z własnej kancelarii i kancelarii, w której pełni zastępstwo (§ 4), zaś asesor pełniący zastępstwo komornika na mocy art. 282 u.k.s., uiszcza składkę na takich samych zasadach jak komornik (§ 5). Określono również terminy płatności składek, a także nałożono na członków Izby obowiązek przesyłania do Rady Izby wyliczeń składek miesięcznych. Podczas głosowania nad Uchwałą nr 2 głosy rozłożyły się następująco: 151 głosów za, 51 głosów przeciw, 26 głosów wstrzymujących się.

Minister Sprawiedliwości w piśmie z 16 października 2019 r., działając na podstawie art. 215 ust. 1 u.k.s., złożył wniosek o uchylenie, jako sprzecznej z prawem:

1) Uchwały nr 1, podjętej 22 marca 2019 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K. w sprawie ustalenia na kwotę 25,00 zł miesięcznej składki uiszczanej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. przez komorników oraz asesorów komorniczych na cele szkoleniowe należące do zakresu działania Rady Izby Komorniczej, z zastrzeżeniem § 2 i 3 uchwały, tj. z przepisem art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.;

2) Uchwały nr 2, podjętej 22 marca 2019 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K. w sprawie ustalenia miesięcznej składki celowej uiszczanej przez komorników na potrzeby samorządu komorniczego, tj. na poczet kosztów zlecania komornikom wizytatorom dokonania wizytacji określonej kancelarii; organizowania doskonalenia zawodowego komorników i asesorów; organizowania szkolenia aplikantów, zarządu majątkiem Izby Komorniczej; zwoływania walnych zgromadzeń Izby Komorniczej oraz wykonywania uchwał tych zgromadzeń; wykonywania innych czynności przewidzianych przepisami prawa i wynikających z podjętych uchwał - w wysokości 1% wszystkich uzyskanych w poprzednim miesiącu opłat komorniczych na podstawie ustawy z 28 lutego 2018

r. o kosztach komorniczych oraz opłat egzekucyjnych pobieranych na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, w związku z art. 52 u.k.k., nie mniej niż 200,00 zł, z zastrzeżeniem § 2 i 3 uchwały, tj. z przepisem art. 38 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 oraz art. 207 ust. 5 i art. 209 ust. 3 u.k.s.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że 26 kwietnia 2019 r. Rada Izby Komorniczej w K. doręczyła Ministrowi Sprawiedliwości odpis protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. wraz z uchwałami podjętymi przez ten organ, a oznaczonymi numerami od 1 do 3. Następnie skarżący przedstawił treść zaskarżonych uchwał i wyjaśnił podstawy prawne oraz istotę i cel funkcjonowania samorządu komorniczego, a także omówił uprawnienia oraz ograniczenia związane z działalnością jego organów.

Analizując treść zaskarżonej uchwały nr 1 Minister wskazał, że stanowi ona „obejście przepisu prawa”, tj. art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., albowiem w jej treści zostały zbyt szeroko określone cele, na które ma zostać przeznaczona składka płacona przez komorników sądowych, tj. „cele szkoleniowe należące do zakresu działania Rady Izby Komorniczej”. Co więcej w sposób nieprawidłowy zapisano w niej (w paragrafie 1), iż do zakresu działania Rady Izby Komorniczej należą cele szkoleniowe. Tymczasem zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 4 u.k.s. do zakresu działania Rady Izby Komorniczej należy organizowanie doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, a nie samodzielne wyznaczanie celów szkoleniowych. Te ostatnie bowiem zostały zastrzeżone przez ustawodawcę do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej, a Rada Izby Komorniczej nie może w ich formułowaniu (wskazywaniu) zastępować Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej. To nie mieści się w katalogu jej kompetencji zawartym w art. 212 u.k.s.

Według Ministra Sprawiedliwości, brak zamieszczenia w zaskarżonej Uchwale nr 1 konkretnego (wyraźnego) celu szkoleniowego na jaki ma zostać przeznaczona składka (np. szkolenie komorników i asesorów komorniczych z danego tematu, które odbędzie się w ustalonym z góry terminie), stanowi obejście przepisu art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., gdyż powoduje utratę kontroli przez członków Izby Komorniczej w K. nad sposobem wydatkowania (rozdysponowania) zebranych od nich pieniędzy. Jednocześnie pozostawia w tym zakresie zbyt daleko idącą swobodę Radzie Izby Komorniczej, która może zgromadzone w ten sposób środki

wydatkować według własnego uznania, tj. na cel znany tylko członkom wybranym do jej składu (art. 212 ust. 1 pkt 6 u.k.s.). W ten sposób, zdaniem Ministra, zasada reprezentatywności samorządu komorniczego doznaje istotnego ograniczenia, bowiem czynności zastrzeżone do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej są „zawłaszczane” („przejmowane”) przez Radę Izby Komorniczej, tj. organ nieupoważniony do tego przez ustawę.

Nadto, zdaniem skarżącego, § 1 uchwały nr 1 charakteryzuje się zbyt dużym stopniem abstrakcji ze względu na odwołanie się w nim do bliżej niesprecyzowanych (a tym samym nieznanych na dzień jej uchwalania) „celów szkoleniowych należących do zakresu działania Rady Izby Komorniczej”, przez co nie pozwala komornikom i asesorum komorniczym na podjęcie dyskusji i wyrażenie opinii (ewentualnie sprzeciwu) co do celu, na jaki zostaną przeznaczone wpłacone przez nich pieniądze. Zdaniem Ministra, wyobrazić można bowiem sobie sytuację, w której szkolenie z danego tematu odbędzie się mimo braku na nie zgody ze strony większości członków Izby Komorniczej, bo np. Rada Izby Komorniczej zorganizuje szkolenie z zagadnień wybranych tylko przez osoby wchodzące w jej skład, wydając na ten cel zebrane pod „pozorem” składki celowej pieniądze, zaś większość członków Izby Komorniczej nie będzie w ogóle zainteresowana jego problematyką.

W odniesieniu do Uchwały nr 2, skarżący również wskazał, że stanowi ona obejście przepisów prawa, tj. art. 38 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 oraz art. 207 ust. 5 i art. 209 ust. 3 u.k.s. i z tego też powodu nie powinna ona pozostawać w obrocie prawnym.

W ocenie Ministra, za sprzeczne z wymienionymi wyżej przepisami u.k.s. należy uznać zamieszczone w Uchwale nr 2 zapisy, które pod pozorem składki celowej (przewidzianej w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) dodatkowo zobowiązują komorników do uiszczania comiesięcznych składek na potrzeby organów samorządu komorniczego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Zobowiązanie to przekracza górną wysokość składki, wynikającą z art. 38 u.k.s.

Co więcej, składka ta, jak podkreśla Minister, uchwalona w § 1 Uchwały nr 2 (powziętej 22 marca 2019 r.) przewyższyła składkę wynikającą z § 1 Uchwały nr 4 (z 9 lutego 2019 r.), albowiem jej wysokość uzależniona została od wszystkich

uzyskanych przez komornika w poprzednim miesiącu opłat komorniczych, a nie tylko wynagrodzenia prowizyjnego ustalanego proporcjonalnie do wysokości uzyskanych opłat egzekucyjnych (art. 150 ust. 1 i 2 u.k.s. oraz art. 18 ust. 1 u.k.k.). Zdaniem skarżącego taki sposób ukształtowania „dodatkowej” składki na potrzeby organów samorządu komorniczego stanowi ewidentne obejście art. 38 w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s., albowiem na komorników sądowych zostaje nałożony obowiązek pieniężny w wysokości wyższej niż zezwalają na to obowiązujące przepisy u.k.s.

Nadto, jak zauważa organ nadzoru, Uchwała nr 2 uchwalona została głosami asesorów komorniczych, którzy z mocy art. 207 ust. 5 w zw. z art. 209 ust. 3 u.k.s. wyłączeni są od głosowania w sprawach dotyczących ustalania wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego (art. 196 ust. 1 u.k.s.).

Wobec powyższego, zdaniem Ministra za nieprawidłowy należy uznać także sam sposób sformułowania Uchwały nr 2, która w treści § 2 odwołuje się do składek wynikających z innej uchwały oznaczonej nr 4, a podjętej na posiedzeniu 9 lutego 2019 r. w oparciu o art. 38 w zw. z art. 209 ust. 1 i art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. Prowadzi to bowiem do obejścia bezwzględnie obowiązujących w tym zakresie przepisów art. 207 ust. 5 u.k.s. oraz art. 209 ust. 3 u.k.s. w zw. z art. 38 u.k.s., które zakazują asesorom komorniczym udziału w głosowaniu nad sprawami, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. oraz nie uwzględniają ich obecności przy obliczaniu kworum niezbędnego do podjęcia uchwał w przedmiotowych sprawach. Ponadto, zapis umieszczony w § 2 Uchwały nr 2 z 22 marca 2019 r. w rzeczywistości zmienia treść uchwały nr 4 z 9 lutego 2019 r., gdyż bezpośrednio wpływa na wysokość ustalonej w niej składki, czyniąc to m.in. wbrew zakazowi wynikającemu z art. 38 u.k.s.

W konkluzji wniosku Minister Sprawiedliwości podniósł, że z przedstawionych powodów Uchwały nr 1 i 2, podjęte 22 marca 2019 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K., powinny zostać uchylone jako uchwalone bez podstawy prawnej i mające jedynie na celu obejście przepisów prawa.

Pismem z 5 grudnia 2019 r. Krajowa Rada Komornicza (dalej także Rada) wniosła odpowiedź na wniosek Ministra Sprawiedliwości, wskazując, że w ocenie

samorządu komorniczego nie zasługuje on na uwzględnienie w żadnym zakresie i jako bezzasadny winien zostać w całości oddalony. W odpowiedzi na wniosek zaprezentowano argumenty przemawiające za oddaleniem wniosku w odniesieniu do każdej z zaskarżonych uchwał.

W odniesieniu do Uchwały nr 1, Rada wskazała, że ustawodawca przewidział dwa odrębne rodzaje składek na potrzeby organów samorządu komorniczego tj.: składkę miesięczną, opłacaną przez komorników sądowych (art. 38 ust. 1 u.k.s.) i składkę celową, tj. składkę na określone cele (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.). Celem przepisu art. 208 ust.1 pkt 7 u.k.s. było wprowadzenie możliwości dodatkowego, dobrowolnego „samoobciążenia” się przez członków samorządu, niezależnie od „podstawowego”, obowiązkowego obciążenia wynikającego wprost z ustawy (art. 38 ust 1 u.k.s.). Wprowadzając możliwość uchwalenia „składki celowej” ustawodawca dopuścił możliwość samostanowienia przez samorząd zawodowy i upoważnił członków tego samorządu do nałożenia na siebie dodatkowego obciążenia, jeżeli taka jest ich wola. Kwestionowanie uprawnień samorządu zawodowego w tym zakresie nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Brak jest także podstaw do przyjęcia, zdaniem Rady, że składki celowe mogą być uchwalane wyłącznie *ad hoc*, w celu realizacji określonego zadania. Wskazała ona, że z treści art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie wynika w szczególności, że składki celowe mają mieć jednorazowy charakter i nie mogą przyjąć postaci składki periodycznej. Przyjęcie interpretacji Ministra Sprawiedliwości powodowałoby konieczność zwoływania każdorazowo walnego zgromadzenia izby komorniczej dla celów podjęcia stosownej uchwały dotyczącej składki celowej, co w kontekście trudności organizacyjnych i generowanych kosztów takiego przedsięwzięcia przeczy samej idei takiego rozwiązania. Nadto, powodowałoby to konieczność samoopodatkowania się komorników i asesorów jednorazowo w znacznej wysokości. Wprowadzenie składki celowej w formie miesięcznych „składek” pozwala na pokrycie kosztów określonego zadania przy mniejszym obciążeniu finansowym członków samorządu komorniczego.

Z treści skargi, jak podniosła Krajowa Rada Komornicza, nie wynika, dlaczego skarżący uważa, że uchwalona składka celowa ma charakter pozorny.

Ustawodawca nie wymaga, by uchwała precyzyjnie wskazywała cel i koszt określonego zadania, który w ten sposób ma być sfinansowany. Zdaniem Rady, nie ulega też wątpliwości, że przeznaczenie wpływów z tak ustalonej daniny musi mieścić się w zakresie ustawowych zadań samorządu komorniczego. Nie można więc wykluczyć, że przeznaczeniem składki celowej będzie działalność organów samorządu komorniczego, bowiem tylko przez działalność tych organów (bezpośrednio bądź pośrednio) może aktualizować się realizacja zadań samorządowych. Prawdliwość wykorzystania „składki celowej” i jej przeznaczenie na realizację określonego zadania samorządu zawodowego, jak wskazała Rada podlegać będzie weryfikacji przez komisję rewizyjną powołaną przez walne zgromadzenie danej izby komorniczej.

Nadto, Krajowa Rada Komornicza nie zgodziła się z poglądem prezentowanym przez skarżącego, że przepis art. 212 ust.1 pkt 4 u.k.s. wskazuje na kompetencje rady izby komorniczej wyłącznie w zakresie organizowania doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, a nie określania celów szkoleniowych, co należy do kompetencji walnego zgromadzenia izby komorniczej. Rada zaznaczyła, że w treści art. 208 u.k.s., określającego kompetencje Walnego Zgromadzenia, również wprost nie wskazano na wyłączność tego organu w zakresie określania tematyki szkolenia.

Krajowa Rada Komornicza podniosła, że przyznanie Radzie Izby Komorniczej uprawnienia do „organizowania doskonalenia zawodowego” postrzegane musi być szeroko, nie tylko jako uprawnienie czysto techniczne (organizacyjne), lecz również jako uprawnienie do określania celów i potrzeb doskonalenia zawodowego. Zdaniem Rady, to właśnie Rada Izby Komorniczej, nie Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej, winna organizować doskonalenie zawodowe członków samorządu komorniczego, w zakresie dla nich niezbędnym, pożądanym i oczekiwanym. Nie oznacza to, że w zakresie doboru tematyki szkolenia rada izby komorniczej całkowicie pozbawiona jest wpływów i propozycji ze strony komorników i asesorów. Organ ten, jako organ samorządu zawodowego realizujący cele i zadania tego samorządu, podejmuje decyzje w oparciu o potrzeby członków samorządu.

Według Rady, skarżona Uchwała nr 1 dotyczy wyłącznie ustalenia wysokości składki na określone cele (cele szkoleniowe), a nie upoważnienia do wydatkowania zgromadzonych środków, zwłaszcza w sposób dowolny i swobodny przez radę izby komorniczej. Kwestia sposobu wydatkowania, zwłaszcza jego prawidłowość pozostaje poza zakresem regulacyjnym uchwały nr 1, stąd argumenty podnoszone przez skarżącego, dotyczące sposobu spożytkowania zgromadzonych środków nie mogą wpływać na zasadność ustalenia wysokości składki. Przepis art. 207 ust. 1 pkt 7 u.k.s. wprowadził możliwość podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały dotyczącej składki na określone cele, co Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K. uczyniło. Wskazany przepis nie wymaga, by uchwała taka precyzyjnie określała cel i sposób wydatkowania zgromadzonych środków, w szczególności by składka celowa uchwalana być miała na konkretny, z góry założony cel. Podobnie określona w art. 38 u.k.s. składka podstawowa nie wskazuje rodzaju wydatków, na które w określonej wysokości jest uchwalana. Przepis art. 38 u.k.s. również w sposób ogólny wskazuje na „potrzeby samorządu komorniczego”. Każdorazowo sposób wydatkowania środków podlega kontroli przez komisję rewizyjną (art. 213 u.k.s.), zaś sprawozdanie komisji rewizyjnej zatwierdzane jest przez walne zgromadzenie izby komorniczej (art. 208 ust. 1 pkt 4 u.k.s.).

Zdaniem Rady brak jest podstaw do przyjęcia, że „składką celową” (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) nie mogą obciążyć się dobrowolnie również asesorzy komorniczy. Wskazała, że o składkach „celowych” stanowi art. 207 ust. 1 pkt 7 u.k.s. zawarty w rozdziale 10: „Samorząd komorniczy”. Zgodnie zaś z treścią art. 195 ust. 1 u.k.s. samorząd komorniczy - tworzą komornicy i asesorzy komorniczy. Jak wynika natomiast z treści art. 38 ust.1 u.k.s. „komornicy opłacają, na potrzeby organów samorządu komorniczego, składki miesięczne”, a przepis ten został zamieszczony w rozdziale 3: „Prawa i obowiązki komorników” - nie został powiązany z członkostwem w samorządzie komorniczym. Jednocześnie, jak stanowi przepis art. 152 ust. 1 pkt 5 u.k.s. obowiązkowe opłaty na samorząd komorniczy ponoszone zgodnie z przepisami ustawy stanowią koszty działalności egzekucyjnej komornika. Tym samym obowiązkowe „składki miesięczne” (art. 38 ust. 1 u.k.s.) nałożone zostały na osoby prowadzące działalność egzekucyjną. Rada podniosła, że nie sposób przyjąć, by asesorzy komorniczy byli członkami

samorządu komorniczego „gorszego typu”. Okoliczność, że nie opłacają obowiązkowych składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego (art. 38 ust. 3 u.k.s.) wynika stąd, że nie prowadzą działalności egzekucyjnej. Nie oznacza to jednak, że nie mogą, jak wszyscy członkowie samorządu komorniczego, zdecydować o pokryciu, w formie składek celowych, realizacji określonego celu wykonywanego przez samorząd komorniczy, a więc i przez asesorów komorniczych.

Nadto, jak zauważa Krajowa Rada Komornicza, należy też mieć na uwadze, że zgodnie z treścią art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 u.k.s. do kompetencji walnego zgromadzenia izby komorniczej (w skład którego wchodzi komornicy i asesory - art. 207 ust. 4 u.k.s. w związku z art. 195 ust. 1 u.k.s.) należy odrębnie ustalanie wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego, o których mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s. (pkt 6) oraz odrębnie uchwalanie składek na określone cele (pkt 7). Zgodnie z treścią art. 207 ust. 5 u.k.s. asesory nie mogą brać udziału w głosowaniu w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 5 i 6 u.k.s. (tj. w głosowaniu nad uchwalaniem budżetu Izby Komorniczej i w głosowaniu przy ustalaniu wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego, o których mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s.). W przypadku głosowania nad uchwałami w tych sprawach (tj. w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 5 i 6 u.k.s.), przy ustalaniu obecności członków i większości głosów nie uwzględnia się asesorów biorących udział w walnym zgromadzeniu Izby Komorniczej (art. 209 ust. 3 u.k.s.). Natomiast przy uchwalaniu „składek celowych” (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) asesory biorą udział i liczy się ich przy ustalaniu obecności członków i większości głosów. Takie rozwiązanie wynika stąd, że o ile „składki miesięczne” nie dotyczą asesorów komorniczych, stąd „wyłączeni” zostali z możliwości głosowania w tym zakresie, o tyle „składki celowe” dotyczą wszystkich członków samorządu komorniczego, a więc również asesorów, stąd uprawnieni oni zostali do głosowania, co do tych składek. Gdyby, jak tego chce skarżący, ustawodawca nie przewidział możliwości obciążenia asesorów składką (składkami) celowymi, nie byłoby żadnego uzasadnienia, co do udziału asesorów w głosowaniu w tym zakresie.

Zakładając racjonalność ustawodawcy, jak wskazała Rada, przyjąć należy, że ustawa z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych przewiduje dwa rodzaje składek: podstawowe, płacone miesięcznie przez komorników sądowych (art. 38 ust. 1 u.k.s.), w wysokości ustalonej uchwałą walnego zgromadzenia izby komorniczej (art. 208 ust. 21 pkt 6 u.k.s.), podjęta bez udziału asesorów komorniczych (art. 207 ust. 4 u.k.s. i art. 209 ust. 3 u.k.s.) oraz „celowe”, płacone jednorazowo, miesięcznie, kwartalnie lub w inny sposób, zgodnie z wolą członków samorządu komorniczego, które uchwalane są przez walne zgromadzenie izby komorniczej, przy udziale asesorów komorniczych, które dotyczą wszystkich członków samorządu komorniczego (art. 195 ust. 1 u.k.s.), a których wysokość nie jest reglamentowana przez ustawę i pozostaje bez związku z wysokością obowiązkowych składek, ustalanych zgodnie z treścią art. 38 ust. 1 u.k.s.

Wobec powyższego, zdaniem Rady, Uchwała nr 1 z 22 marca 2019 r. jest zgodna z treścią art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. i innymi przepisami ustawy, stąd nie ma podstaw do jej uchylenia.

Odnosząc się do zarzutów wywiedzionych w stosunku do uchwały nr 2, Rada wskazała, że brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia stanowiska skarżącego, że „łączna” wysokość obu składek nie może przekroczyć limitu określonego w art. 38 ust. 1 u.k.s., tj. 1% wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu. Jak dalej zauważyła KRK, gdyby taki był zamiar ustawodawcy, treść przepisu wyraźnie wskazywałaby na taką konieczność. Przyjęcie, że „składka na określone cele” (art. 207 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) łącznie ze składką miesięczną (art. 38 ust. 1 u.k.s.) nie może przekraczać owego 1% powodowałoby, że w istocie komornicy pozbawieni zostaliby możliwości uchwalania składek na określone cele. Tymczasem celem przepisu art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. było właśnie wprowadzenie możliwości dodatkowego, dobrowolnego „samoobciążenia” przez członków samorządu komorniczego, niezależnie od „podstawowego” obowiązkowego obciążenia wynikającego wprost z ustawy.

Uwzględniając powyższe brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że „wyczerpanie” limitu określonego w art. 38 ust. 1 u.k.s. uniemożliwia podjęcie uchwały co do dalszego, dobrowolnego obciążenia, jeżeli taka jest wola członków samorządu komorniczego. Wprowadzając taką możliwość ustawodawca dopuścił

możliwość samostanowienia przez samorząd zawodowy i upoważnił członków tego samorządu do nałożenia na siebie dodatkowego obciążenia, jeżeli taka jest ich wola. Obecnie kwestionowanie uprawnień samorządu zawodowego nie ma uzasadnienia. Rada dalej wskazała, że to ustawodawca przewidział w ustawie dwa rodzaje składek: „podstawowe”, (art. 38, ust. 1 u.k.s.) oraz „celowe”. Nie można obecnie, w drodze dowolnej interpretacji „łączyć” tych składek i ograniczać prawa samorządu komorniczego w podejmowaniu decyzji w zakresie określonym przez ustawę.

Krajowa Rada Komornicza zauważyła, że sposób określenia wysokości składki celowej, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., ustawodawca pozostawił w całości członkom samorządu komorniczego, nie zawierając w tym zakresie żadnych wytycznych, tak jak to uczynił w odniesieniu do składki podstawowej, o której mowa w art. 38 u.k.s. Dlatego też nie ma przeszkód, by członkowie samorządu określili wysokość składki, którą chcą dodatkowo, dobrowolnie uiszczać na potrzeby organów samorządu komorniczego w sposób kwotowy (jak to uczyniono w Uchwale nr 1), czy też procentowo, w odniesieniu do określonego miernika (np. wysokości opłat egzekucyjnych). Nie ma też żadnych przeszkód, by wysokość składki celowej (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) pomniejszona była o składkę podstawową (art. 38 ust. 1 u.k.s.).

Zdaniem Rady, w uchwale nr 2 nie było konieczności precyzyjnego określania celu składki. Prawidłowość wykorzystania „składki celowej” i jej przeznaczenie na realizację określonego zadania samorządu zawodowego podlegać będzie weryfikacji przez komisję rewizyjną powołaną przez walne zgromadzenie danej izby Komorniczej.

Rada podkreśliła, że składką celową, o której mowa w Uchwale nr 2, nie zostali obciążeni asesory komorniczy, stąd argumenty skarżącego w tym zakresie są bezprzedmiotowe.

Odnośnie udziału asesorów w głosowaniu nad Uchwałą nr 2, Rada nie zgodziła się z poglądem prezentowanym przez skarżącego, uznając, że błędnie wskazuje on na naruszenie w tym zakresie przepisu art. 207 ust. 5 i 209 ust. 3 u.k.s. Jak wskazała, zgodnie z treścią art. 207 ust. 5 u.k.s. asesory nie mogą brać udziału wyłącznie w głosowaniu w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1

pkt. 5 i 6 u.k.s. (tj. w głosowaniu nad uchwalaniem budżetu izby komorniczej i w głosowaniu przy ustalaniu wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego, o których mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s.). W przypadku głosowania nad uchwałami w tych sprawach (tj. w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 5 i 6 u.k.s.), przy ustalaniu obecności członków i większości głosów nie uwzględnia się asesorów biorących udział w walnym zgromadzeniu Izby Komorniczej (art. 209 ust. 3 u.k.s.). Natomiast, przy uchwalaniu „składek celowych” (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.) asesorzy biorą udział i liczy się ich przy ustalaniu obecności członków i większości głosów.

Wobec powyższego, zdaniem KRK brak jest podstaw do przyjęcia, że zaskarżone uchwały są sprzeczne z prawem i konieczne było ich wyeliminowanie z porządku prawnego.

Odpowiedź na skargę pismem z 9 grudnia 2019 r., złożyła także Izba Komornicza w K. (dalej także Izba). Wniosła ona o oddalenie wniosku Ministra w całości, przy czym argumentacja zawarta w jej odpowiedzi na skargę w znacznej mierze odpowiada stanowisku Krajowej Rady Komorniczej.

Zdaniem Izby ustawodawca przewidział dwa rodzaje składek na potrzeby organów samorządu komorniczego, podstawową, określoną w art. 38 u.k.s. oraz celową, tj. składkę na określone cele. Tylko składka podstawowa opłacana jest wyłącznie przez komorników i tylko oni głosują w kwestii jej wysokości, natomiast składka celowa może obciążać także asesorów komorniczych; asesorzy mają również co do niej prawo głosu, z którego skorzystali. Izba wskazała, że regulacja zawarta w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. pozwala na samoobciążenie się przez członków samorządu komorniczego, niezależnie od podstawowego obowiązku obciążenia, wynikającego z art. 38 u.k.s., co powoduje że kwestionowanie uprawnienia do takiego samoobciążenia nie znajduje uzasadnienia.

Izba wskazała także, że ani ustawa o komornikach sądowych, ani odpowiednie rozporządzenie dotyczące minimum szkoleniowego komorników sądowych oraz asesorów komorniczych nie nakładają na radę izby obowiązku zaplanowania z góry szkoleń na cały dwuletni cykl szkoleniowy, ani tym bardziej ustalenia programu szkoleń. Takie ustalenie, zważywszy na dynamikę zmian w prawie nie byłoby również praktycznie uzasadnione. Izba wskazała, że interpretacja

przeprowadzona przez skarżącego prowadziaby do konieczności zwoływania każdorazowo zgromadzenia dla celów podjęcia uchwały dotyczącej składki celowej, co powodowałoby utrudnienia organizacyjne i generowałoby koszty, a przede wszystkim prowadzioby do jednorazowego samoobciążenia członków samorządu w znacznej wysokości.

Argumentacja ta, zdaniem Izby, odnosi się również do zarzutów dotyczących Uchwały nr 2 z 22 marca 2019 r. Izba zaznaczyła jednocześnie, iż ustawa nie wymaga precyzyjnego określenia celu i kosztu określonego zadania, który ma być sfinansowany w postaci składki celowej, a nie ulega wątpliwości, że przeznaczenie wpływów z daniny ustalonej w trybie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., musi mieścić się w działalności organów samorządu komorniczego. Żaden przepis ustawy nie określa granic składki celowej uchwalonej na podstawie tego przepisu, w przeciwieństwie do regulacji zawartej w art. 38 u.k.s., nie ma także przeszkód, żeby została ona ukształtowana jako procent określonych przychodów. Izba Komornicza w K. wskazała też, iż o ile głosowanie w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 5 i 6 u.k.s. nie może być realizowane przez asesorów, to mają oni prawo brać udział w głosowaniu nad składkami określonymi w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Takie zróżnicowanie wynika z faktu, że podstawowe składki miesięcznie nie dotyczą asesorów, natomiast składki celowo dotyczą wszystkich członków samorządu, co prowadzi do oczywistego uprawnienia asesorów komorniczych do głosowania w ich przedmiocie. Wysokość składek celowych nie jest ustawowo ograniczona, jak również nie jest ograniczony sposób ich uiszczania, a to powoduje, że nie ma podstaw do uznania sprzeczności z prawem także Uchwały nr 2 z 22 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga Ministra Sprawiedliwości okazała się zasadna, jednak w zakresie zaskarżonej Uchwały nr 1 doprowadziła do uchylenia jej celem ponownego rozpoznania przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Komorniczej w K.. Uchwała nr 2 tego organu z 22 marca 2019 r. została natomiast uchylona, co skutkowało wyeliminowaniem jej z obrotu prawnego w ogóle.

W zakresie oceny obu uchwał na wstępie zasadne jest wskazanie na art. 38 ust. 1 u.s.k., zgodnie z którym komornicy opłacają, na potrzeby organów samorządu komorniczego, składki miesięczne, których procentową wysokość ustala corocznie walne zgromadzenie izby komorniczej; wysokość składek różnicuje wyłącznie liczba spraw wpływających w danym roku do prowadzonej przez komornika kancelarii, zaś wysokość składki miesięcznej nie może być niższa niż 0,3% i wyższa niż 1% wynagrodzenia prowizyjnego, uzyskanego w poprzednim miesiącu. Z treści tego przepisu, mającego charakter bezwzględnie obowiązujący, wynika przede wszystkim, że:

1. potrzeby samorządu komorniczego podlegają pokryciu ze składek miesięcznych,
2. składki miesięczne na potrzeby samorządu komorniczego obciążają wyłącznie komorników,
3. ustalenie wysokości składki miesięcznej nie może przekroczyć określonej wartości.

Zważywszy na umiejscowienie tego przepisu, zawartego w rozdziale 3 u.k.s. o prawach i obowiązkach komorników, należy wnosić, że ma on charakter ogólny, od którego mogą być przewidziane ustawowe wyjątki. Trzeba zarazem podkreślić, iż żaden wyjątek, który pozwalałby na zmianę zakresu podmiotowego lub przedmiotowego składki określonej w art. 38 u.k.s. nie został przewidziany w tym samym rozdziale, w którym zamieszczony został ten przepis. Wyjątek taki znajduje się natomiast w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., według którego, do kompetencji walnego zgromadzenia izby komorniczej należy m.in. uchwalanie składek na określone cele. Regulacja zawarta w art. 207 ust. 5 u.k.s., wskazująca, że asesory nie mogą brać udziału w głosowaniu w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 5 i 6, ma o tyle racjonalne uzasadnienie, że wyklucza możliwość głosowania przez asesorów m.in. w sprawie, której skutki nie mogą ich dotyczyć, a więc w sprawie ustalania wysokości składek miesięcznych na potrzeby organów samorządu komorniczego, tj. składek określonych w art. 38 u.k.s. Jak wskazano wcześniej, obowiązek uiszczenia tych składek, a więc zasadniczo obowiązek utrzymywania organów samorządu komorniczego w sposób umożliwiający realizację potrzeb tego samorządu, może obciążać wyłącznie komorników.

Norma kompetencyjna zawarta w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. stanowi podstawę uchwalania przez walne zgromadzenie izby komorniczej składek na określone cele, a więc składek o innym charakterze aniżeli wskazane w art. 38 u.k.s. Wyjątkowy charakter tego przepisu wynika już z tego, że ogólna podstawa obciążenia takimi składkami nie wynika z regulacji zawartej w rozdziale 3 u.k.s., jak również z faktu, że w przeciwieństwie do tego, co wynika z art. 38 u.k.s., składkami celowymi mogą zostać obciążeni asesory komorniczy, którzy konsekwentnie, nie są wyłączeni z głosowania w sprawie ich ustalenia. Nie można jednocześnie pominąć faktu, że z oczywistych względów asesory komorniczy nie stanowią większości walnego zgromadzenia określonej izby komorniczej, a co za tym idzie, głos asesorów komorniczych na tym gremium, o ile mógłby być nawet jednolity, nie będzie głosem decydującym. Ta okoliczność tym bardziej wzmacnia tezę o wyjątkowym charakterze art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.

Z drugiej strony trzeba też wskazać, że art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie określa w sposób szczegółowy, jakiego rodzaju składki na określone cele mogą być przedmiotem uchwały walnego zgromadzenia izby komorniczej. Generalizując można jednak stwierdzić, że cele te nie mogą być innymi celami, aniżeli związanymi z realizacją zadań samorządu komorniczego, gdyż poza te zadania nie wychodzi żadna z kompetencji walnego zgromadzenia, określonych w art. 208 u.k.s., a nadto walne zgromadzenie jest organem izby komorniczej, a więc organu samorządu komorniczego (art. 206 i 196 u.k.s.).

W konsekwencji nie można stwierdzić, by składki miesięczne na potrzeby organów samorządu komorniczego, do których uchwalenia w ramach przewidzianych w art. 38 u.k.s. umocowane jest walne zgromadzenie izby komorniczej (art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s.), różniły się przedmiotowo od składek na określone cele, które także mogą być uchwalane przez ten organ (art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.). Istnienie ustawowych podstaw dla jedynie dwóch kategorii składek obciążających członków samorządu komorniczego, z których tylko jedna uregulowana jest w sposób ściśle określony wskazuje jednak na potrzebę znalezienia relacji pomiędzy tymi składkami, a tym samym istniejących między nimi różnic.

Sam fakt, że norma zawarta w art. 38 ust. 1 u.k.s. stanowi *ius cogens*, mając zarazem rangę ustawową prowadzi do wniosku, że składka, której podstawą ustalenia jest wyłącznie uchwała walnego zgromadzenia izby komorniczej, a więc źródło prawa niższej rangi i o węższym zakresie, wydana na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., prowadzi do wniosku, że jej ustalenie nie może służyć w istocie do eliminowania skutków wynikających z art. 38 u.k.s. Pomimo zatem tego, że art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. jest podstawą prawną do samoobciążania się członków samorządu komorniczego w celu zabezpieczania potrzeb tego samorządu, stosownie do woli większości jego członków, samoobciążanie to nie może tworzyć takiej zasady, która negowałaby w istocie konsekwencje wynikające z art. 38 ust. 1 u.k.s. Uchwała walnego zgromadzenia izby komorniczej uchwalająca składki na określone cele nie może więc tworzyć zasady prowadzącej do obciążania zasadniczymi kosztami utrzymania samorządu komorniczego nie tylko komorników, ale także asesorów komorniczych, bądź też do obciążania komorników daninami na rzecz samorządu w zakresie tych potrzeb w wysokości wyższej, aniżeli przewidziana w art. 38 ust. 1 u.k.s. Ustalenie składek na określone cele przez walne zgromadzenie izby komorniczej w uchwale nie może również prowadzić do wniosku o objęciu zakresem takiej uchwały całej treści art. 38 ust. 1 u.k.s. Zważywszy na pierwszeństwo przepisu rangi ustawowej i ogólnej, za naruszającą prawo musi być więc uznana uchwała walnego zgromadzenia izby komorniczej wydana na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., a więc mająca z natury rzeczy charakter źródła prawnego podustawowego i szczególnego, o ograniczonym zakresie obowiązywania, której treść normatywna stanowiłaby zarazem całą normatywną treść art. 38 ust. 1 u.k.s., wykraczając zarazem poza ramy wyznaczone w tym przepisie ustawy.

Należy także podkreślić, iż wbrew stanowisku wyrażonemu w niniejszym postępowaniu przez organy samorządu komorniczego, literalna treść art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. jest wystarczającą podstawą do stwierdzenia, że uchwała podjęta na podstawie tego przepisu musi określać w sposób precyzyjny cel, na który mają być przeznaczone składki. Do takiego wniosku prowadzi użyte w tym przepisie sformułowanie „uchwalanie składek na określone cele”. W przeciwieństwie do tej regulacji nie ma podstaw, by wymagać określenia potrzeby samorządu

komorniczego przy uchwale ustalającej składki stosownie do art. 38 ust. 1 u.k.s. w zw. z art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. W przepisach tych mowa bowiem wyłącznie o potrzebach organów samorządu komorniczego, bez użycia przymiotnika „określone”, a nadto nawet bez wyszczególnienia organów, na potrzeby których składki są ustalane.

Przy tak określonych relacjach pomiędzy uchwałami walnego zgromadzenia wydanymi na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 6 oraz na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie może być wątpliwości, że Uchwała nr 1 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z 22 marca 2019 r. narusza art. 38 ust. 1 u.k.s. oraz art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., co spowodowało uwzględnienie wniosku Ministra Sprawiedliwości i uchylenie jej w całości, jednakże celem ponownego rozpoznania objętej nią kwestii przez wymieniony organ.

Z mocy art. 195 ust. 2 pkt 4 u.k.s. do zadań samorządu komorniczego należy w szczególności doskonalenie zawodowe komorników i asesorów oraz udział w kształceniu aplikantów. Jak wyżej wskazano, sam fakt, że składka celowa uchwalona przez walne zgromadzenie obejmuje zadanie samorządu komorniczego nie może prowadzić do wniosku o niezgodności z prawem takiej uchwały, gdyż jej przedmiotem nie może być kwestia finansowania innych zadań, aniżeli zadań samorządu komorniczego. Rzecz jednak w tym, że treść uchwały walnego zgromadzenia wydanej na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie może przybierać jedynie treści, jaką ma przepis ustawy, gdyż prowadzi to do wniosku o identycznym zakresie takiej składki, jak składka uchwalana stosownie do treści art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s., w oparciu o ramy przewidziane w art. 38 ust. 1 u.k.s., ani tym bardziej nie może przybierać treści o mniej określonym zakresie, niż można wyprowadzić z tego przepisu, połączonego z innymi regulacjami określającymi cele lub zadania samorządu komorniczego. Wynika to już z wykładni językowej art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., gdzie używa się sformułowania „składki celowej”, jak również z wykładni systemowej, uzasadniającej zróżnicowanie składek, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 6 i 7 u.k.s. Była już zresztą mowa o tym wcześniej.

Zauważyć więc przede wszystkim trzeba, że zaskarżona Uchwała nr 1 posługuje się określeniem składki celowej „na cele szkoleniowe należące do zakresu działania rady izby komorniczej, stosownie do art. 212 ust. 1 pkt 4”,

podczas gdy z przepisu tego wynika, że do zakresu działania rady izby komorniczej należy organizowanie doskonalenia zawodowego komorników i asesorów. W sytuacji, kiedy Uchwałą nr 4 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z 9 lutego 2019 r. wydaną na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s., a więc pozostającą w ramach wyznaczonych treścią art. 38 ust. 1 u.k.s., ustalono miesięczną składkę obciążającą komorników na potrzeby samorządu komorniczego, a więc także na potrzeby wynikające z art. 212 ust. 1 pkt 4 u.k.s., nie sposób dostrzec nic, co różnicowałoby składki nałożone tą Uchwałą oraz zaskarżoną Uchwałą nr 1 z 22 marca 2019 r. Generalnie rzecz biorąc, wszystkie potrzeby samorządu komorniczego, także wynikające z zakresu działania rady izby komorniczej określonego w art. 212 ust. 1 pkt 4 u.k.s. powinny być pokryte ze składki wynikającej z art. 38 ust. 1 tej ustawy. Jeżeli zatem składka celowa ma realizować identyczny cel jak składka z art. 38 ust. 1 u.k.s., można stwierdzić obejście tego przepisu poprzez obciążenie taką składką osób, których obciążyć nie można, a więc asesorów komornicznych. Nie można jednak zgodzić się ze skarżącym, który wskazuje na to, że składka celowa może być nałożona na członków samorządu jednorazowo. Za takim rozwiązaniem przemawia być może wyjątkowość tej składki względem składki uiszczanej na potrzeby samorządu komorniczego, a więc składki z art. 38 ust. 1 u.k.s. Przeciwno temu rozwiązaniu przemawiają jednak racje celowościowe, przedstawione w trafnych w tym zakresie stanowiskach Krajowej Rady Komorniczej oraz Izby Komorniczej w K.. Ustalenie tego rodzaju składki mogłoby prowadzić do znacznego, jednorazowego obciążenia członków samorządu komorniczego, zważywszy, że wysokość składki celowej, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. nie została ograniczona, a nadto, jej uchwalenie, być może kilkukrotne w ciągu roku wiązałoby się z wielokrotnym zwoływaniem walnego zgromadzenia izby komorniczej, a tym samym powodowałoby zakłócenia ponad miarę w wykonywaniu obowiązków zawodowych. Trudno znaleźć racjonalne uzasadnienie dla takich konsekwencji stanowiska o wyłącznym jednorazowym sposobie uiszczania składek celowych.

Można zatem przyjąć, że składka celowa, której podstawą obciążenia członków samorządu komorniczego jest art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. może być nałożona jako danina jednorazowa, kilkukrotna, czy nawet cykliczna, tak jak

zasadnicza składka uiszczana przez komorników na potrzeby samorządu komorniczego stosownie do art. 38 ust. 1 u.k.s. Rzecz jednak w tym, że fakt, iż skoro w ustawie znajduje się umocowanie dla walnego zgromadzenia izby komorniczej dla uchwalenia składek na określone cele, cele te winny być określone w sposób szczególny w uchwale, która składki te nakłada. O ile zatem organizowanie doskonalenia zawodowego komorników i asesorów może i powinno być uznane za potrzebę samorządu komorniczego, która zezwala izbie na ustalenie celów i sposobów doskonalenia zawodowego członków samorządu, to uchwalenie składki celowej przez walne zgromadzenie w tym zakresie może odnosić się do wyrażnie określonego aspektu tego doskonalenia, a więc np. do szkolenia lub cyklu szkoleń o określonej tematyce, bądź istotnych z punktu widzenia zmian w prawie, czy też zajęć dydaktycznych o określonym profilu, czy metodzie prowadzenia, jakimi są np. warsztaty dotyczące metodyki postępowania w jakimś zakresie istotnym z punktu widzenia pracy komornika. Katalog celów, które mogą być realizowane ze składek przeznaczonych wyłącznie na te cele, także należących zasadniczo do kategorii doskonalenia zawodowego komorników i asesorów komorniczych, nie został ustawowo określony, ani tym bardziej nie jest zamknięty. Cel ten musi być jednak w sposób szczególny określony w uchwale podjętej na podstawie art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., skoro podjęcie takiej uchwały musi być traktowane jako działanie szczególne względem uchwały walnego zgromadzenia izby komorniczej, której podstawą jest art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s., a także jako działanie mające charakter uzupełniający. W przeciwnym razie składka na określone cele nie różniłaby się niczym od składki na potrzeby samorządu komorniczego, która jak wskazano na wstępie ma ograniczony zakres podmiotowy, jak również jest ograniczona co do wysokości. Nałożenie tego rodzaju składki celowej, powielającej określoną, ogólną potrzebę samorządu komorniczego wynikającą z ustawy, a zarazem niewskazującą na cel konkretny, prowadzi do wniosku o naruszeniu prawa, w tym wypadku art. 38 ust. 1, 208 ust. 1 pkt 6 i 7, a w konsekwencji także art. 207 ust. 5 u.k.s.

Należy przy tym przyznać rację skarżącemu o ile wywodzi, że zakres przedmiotowy celu określonego w Uchwale nr 1 w sposób zbyt ogólny, jest nieprawidłowy. Nie ulega bowiem wątpliwości, w świetle art. 212 ust. 1 pkt 4

u.k.s., że skoro do zakresu działania rady izby komorniczej należy organizowanie doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, to rada izby może ustalać cele szkolenia doskonalenia zawodowego oraz stosowne programy, jednak jedynie w ramach finansowania na zasadach ogólnych, a więc składką, o której mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s. W takiej sytuacji można uznać, że termin „organizowanie” oznacza zarówno określenie celów doskonalenia zawodowego jak i ich programów, a także niejako „fizyczną” ich realizację. Rada nie może natomiast ustalać celów szkoleniowych, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., gdyż to walne zgromadzenie izby komorniczej jest jedynie umocowane do uchwalania składek na określone cele. W wyłącznej kompetencji zgromadzenia jest więc uchwalenie zarówno celu, jak i składki na ten cel, gdyż wynika to wprost z brzmienia przepisu, a nadto jego wyjątkowego i szczególnego charakteru, jaki ma względem art. 38 ust. 1 u.k.s. Zaskarżona Uchwała nr 1 narusza zatem art. 208 ust. 1 u.k.s. w ten sposób, że sama nie określając celu doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, pozwala na ich określenie radzie izby komorniczej, podczas gdy przepis wymaga, by uchwała określała wysokość składki, jak cel, na jaki ma być przeznaczona.

W zakresie Uchwały nr 1 z 22 marca 2019 r. trzeba więc wskazać, iż pomimo stwierdzenia naruszenia powołanych przepisów, możliwe jest sanowanie zaistniałego uchybienia poprzez szczegółowe określenie celu składki, w związku z którym została nałożona, zamiast użycia wadliwego sformułowania z punktu widzenia omówionych wyżej rozwiązań ustawowych. Jest to również istotne z punktu widzenia dokonania świadomego aktu oddania głosu przez członków samorządu w trakcie obrad Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K.. Z tego względu organ ten w postępowaniu ponownym cel taki określi, przy uwzględnieniu powyższych uwag, a więc różnorodnych możliwości w tym zakresie.

Jak już wcześniej zasygnalizowano, nie było podstaw do uchylenia zaskarżonej Uchwały nr 2 celem ponownego rozpoznania sprawy. Treść tej uchwały wskazuje bowiem w sposób oczywisty, że naruszono regulacje u.k.s. powołane przez Ministra Sprawiedliwości, a w konsekwencji Uchwała ta musiała być wyeliminowana z obrotu prawnego.

Uchwała ta w paragrafie 1 określa wprowadzić cele, co może sugerować, że jest to uchwała, o której mowa w art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s., jednak określenie

tych celów zarówno w części w sposób enumeratywny, w części zaś w sposób pozwalający na pokrycie tą składką w istocie każdej potrzeby samorządu komorniczego, wskazuje że uchwała ta niczym nie różni się od uchwały, której przedmiotem jest składka określona stosownie do regulacji z art. 38 ust. 1 u.k.s., a więc w realiach niniejszej sprawy – Uchwały nr 4 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z 9 lutego 2019 r. Wszystkie cele określone w zaskarżonej Uchwale Nr 2 należą do ścisłych, a wręcz podstawowych zadań samorządu komorniczego, a co za tym idzie, zadania te zasadniczo powinny być realizowane ze składek nałożonych Uchwałą nr 4 z 9 lutego 2019 r., Nadto, organizowanie doskonalenia zawodowego komorników i asesorów, jako cel składki, został wskazany z zaskarżonej Uchwale nr 1, tylko w odmienny, wadliwy zresztą sposób.

W takim stanie rzeczy można stwierdzić, iż samorząd komorniczy w zróżnicowany podmiotowo sposób (dwukrotnie komornicy, jednokrotnie asesory) został obłożony trzy razy składką, która ma realizować tę samą potrzebę, z tym że dwa razy została nazwana składką celową. Tego rodzaju działanie nie znajduje żadnego uzasadnienia. Przede wszystkim jednak trzeba podkreślić, iż w Uchwale nr 2, jako cel składki wskazano „wykonywanie innych czynności przewidzianych przepisami prawa i wynikających z podjętych uchwał”, co oznacza, że uchwała wskazane w niej cele określa w sposób pozorny - w rzeczywistości składka nałożona tą uchwałą obejmuje każdą potrzebę samorządu komorniczego, a więc stanowi powielenie rozwiązania przewidzianego w art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. Takiego określenia „celów” składki nie da się pogodzić ani ze szczególnym, ani wyjątkowym rozwiązaniem, za jakie musi być uznana podstawa prawna do ustalenia przez zgromadzenie składki celowej, którą stanowi art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s. Dodać także należy, iż z paragrafu 2 zaskarżonej Uchwały nr 2 wynika, że wysokość ustalonej nią składki została ściśle powiązana ze składką ustaloną Uchwałą nr 4 Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z 9 lutego 2019 r. Ta okoliczność świadczy, że składka uchwalona zaskarżoną Uchwałą nr 2 w ogóle nie może być uznana za składkę na określony cel, skoro sama obejmuje nieograniczony katalog celów, a także kwotowo powiązana jest ze składką uiszczaną na wszystkie przeciw potrzeby samorządu komorniczego, objęte składką ustaloną według zasad wynikających z art. 38 ust. 1 u.k.s. Trafnie też

skarżący podniósł, iż rozważana Uchwała w rzeczywistości obejmuje składkę na potrzeby samorządu komorniczego; choć literalnie wskazuje się w niej, że jest składką celową, taką składką nie jest, a została poddana pod głosowanie także przez asesorów, którzy nie mogą brać udziału w głosowaniu w sprawach, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 6 u.k.s. Uchybienie to ma jednak charakter wtórny, względem naruszenia art. 38 ust. 1 oraz art. 208 ust. 1 pkt 7 u.k.s.

Powołane okoliczności prowadzą do wniosku o trafności złożonego wniosku Ministra Sprawiedliwości w zakresie Uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Izby Komorniczej w K. z 22 marca 2019 r., a zarazem o tym, że stanowiska Krajowej Rady Komorniczej oraz Izby Komorniczej w K. co do wniesionej skargi są chybione.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 215 ust. 2 u.k.s. Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.